

Утвърдил: (II)

РАДОСЛАВ СТОЙЧЕВ

Областен управител

на Софийска област

Съгласувал: (II)

РОСИЦА ИВАНОВА

Началник на Регионално управление

на образованието – София-област

ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ

ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ

НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В СОФИЙСКА ОБЛАСТ

(2023 – 2025 година)

СЪГЛАСУВАНА ОТ ОБЛАСТЕН СЪВЕТ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОФИЙСКА ОБЛАСТ
чрез проведена писмена процедура за вземане на решение
в периода 20-ти – 26-ти април 2023 г.

м. април 2023 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. ВЪВЕДЕНИЕ	4
2. КРАТЪК ПРЕГЛЕД НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В СОФИЙСКА ОБЛАСТ (2020-2022).....	7
3. АНАЛИЗ НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В СОФИЙСКА ОБЛАСТ	9
4. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА	32
5. СТРАТЕГИЧЕСКИ И ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ	32
6. ОСНОВНИ МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ	33
7. ИНДИКАТОРИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ НА СТРАТЕГИЯТА	44
8. КООРДИНИРАНЕ И ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА	45
9 . ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ	45

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

ЗПУО	Закон за предучилищното и училищното образование
МОН	Министерство на образованието и науката
РУО	Регионално управление на образованието
РЗИ	Регионална здравна инспекция
НЕИСПУО	Националната електронна информационна система за предучилищно и училищно образование
ИСРМ	Информационна система за работа по механизма
ЦПЛР	Център за подкрепа на личностното развитие
ЦПЛР – КОК – София	Център за подкрепа на личностното развитие – кариерно ориентиране и консултиране - София
ЕПЛР	Екип за подкрепа за личностното развитие
РЦПППО	Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование
СОП	Специални образователни потребности
ДЦРДУ	Дневен център за работа с деца на улицата
ЦОП	Център за обществена подкрепа
ЦСОП	Център за социална образователна подкрепа
ОЗД	Отдел „Закрила на детето“
МКБППМН	Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни
ЗБППМН	Закон за борба с противообществени прояви на малолетни и непълнолетни
МВР	Министерство на вътрешните работи
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
ЗЖ	Защитено жилище
НУ	Начално училище
ОУ	Основно училище
ОбУ	Обединено училище
СУ	Средно училище
ПГ	Професионална/ Профилирана гимназия
ОП	Оперативна програма
НП	Национална програма
ПЛР	Подкрепа за личностно развитие

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. Нормативни основания

Областната стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Софийска област е разработена в изпълнение на разпоредбата на **чл. 196 от Закона за предучилищното и училищното образование** и **чл. 5 от Наредбата за приобщаващото образование**.

Това е третата Стратегия за подкрепа за личностното развитие на децата и учениците, която се изготвя на областно ниво. Тя е разработена от Областна експертна работна група, създадена със Заповед № ОА-11/16.01.2023 г. на Областния управител на Софийска област с включени представители на Областна администрация на Софийска област, Регионалното управление на образованието – София-област, Регионален център за подкрепа процеса на приобщаващото образование – Софийска област, Регионална здравна инспекция – Софийска област, Регионална дирекция „Социално подпомагане“ – Софийска област, 22-те общини на територията от областта и други.

Настоящата Стратегия е ориентирана към реализиране на политики и мерки, които осигуряват правото на достъп до качествено образование, удовлетворяване на образователните потребности и развитието на способностите на всяко дете и ученик от Софийска област.

Нормативните основания за разработването на Стратегията и свързаните с нея документи са следните:

- Закон за предучилищното и училищното образование;
- Закон за закрила на детето;
- Закон за хората с увреждания;
- Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030);
- Национална стратегия за младежта 2021-2030 г.;
- Наредба за приобщаващо образование;
- Механизъм за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование;
- Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст;
- Алгоритъм за взаимодействие между институциите в системата на предучилищното и училищно образование и дирекциите „Социално подпомагане“ по отношение осигуряването на подкрепата за личностно развитие на децата и учениците;
- Национална стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021 - 2030);

- Областна стратегия на Софийска област за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030);
- Общински планове за интегрирано развитие на общините в Софийска област и др.

Стратегията се базира на анализите на общините на територията на Софийска област за потребностите от подкрепа по чл. 196, ал. от ЗПУО, приети от Общинските им съвети, както следва:

- ✓ Община Антон – решение №361, протокол №39/14.12.2022 г.;
- ✓ Община Божурище – решение №158, протокол №14/2022-23 от 22.12.2022 г.;
- ✓ Община Ботевград – решение №224/27.10.2022 г.;
- ✓ Община Годеч – решение №108, протокол №15/23.12.2022 г.;
- ✓ Община Горна Малина – решение №125, протокол №7/23.12.2022 г.;
- ✓ Община Долна баня – решение №105, протокол №10/29.12.2022 г.;
- ✓ Община Драгоман – решение №211, протокол №10/28.10.2022 г.;
- ✓ Община Елин Пелин – решение №1095, протокол №49/30.03.2023 г.;
- ✓ Община Етрополе – решение №486, протокол №37/31.10.2022 г.;
- ✓ Община Ихтиман – решение №657, протокол №42/30.11.2022 г.;
- ✓ Община Копревщица – решение №296, Протокол №10/27.10.2022 г.;
- ✓ Община Костенец – решение №180, протокол №11/27.10.2022 г.;
- ✓ Община Костинброд – решение №1006, протокол от 22.02.2023 г.;
- ✓ Община Мирково – решение №546, протокол №37/27.10.2022 г.;
- ✓ Община Пирдоп – решение №111, протокол №13/27.10.2022 г.;
- ✓ Община Правец – решение №184/09.12.2022 г.
- ✓ Община Самоков – решение №1785, протокол №44/20.12.2022 г.;
- ✓ Община Своге – решение №797, протокол №46/25.11.2022 г.;
- ✓ Община Сливница – решение №343, протокол №343/31.10.2022 г.;
- ✓ Община Чавдар – решение №319, протокол №38/20.10.2022 г.;
- ✓ Община Челопеч – решение №341, протокол №41/27.04.2022 г.;
- ✓ Община Златица – предстои приемане от Общински съвет - Златица.

1.2. Общи постановки за подкрепата за личностно развитие /ПЛР/ в контекста на Закона за предучилищното и училищното образование и Наредбата за приобщаващото образование

Законът за предучилищното и училищно образование определя образованието като национален приоритет. Съгласно чл. 7 от ЗПУО, всеки има право на образование и може да повишава образованието и квалификацията си чрез учене през целия живот.

Приобщаващото образование е неизменна част от правото на образование.

Съгласно чл. 174, ал. 1 от ЗПУО, институциите в системата на предучилищното и училищното образование осигуряват подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, съвместно с държавните и местни органи и структури и доставчиците на социални услуги.

Подкрепата за личностно развитие се осигурява на всички деца и ученици, в съответствие с индивидуалните им потребности и има за цел да осигури за децата и

учениците подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им, според чл. 174, ал. 1 от ЗПУО и чл. 4, ал. 2 от Наредбата за приобщаващото образование.

Чл. 177, ал. 1 от ЗПУО и чл. 4, ал. 1 от Наредбата за приобщаващото образование определят два вида подкрепа за личностно развитие – обща и допълнителна.

Обща подкрепа за личностно развитие по чл. 178, ал. 1 от ЗПУО	Допълнителна подкрепа за личностно развитие по чл. 187 от ЗПУО
Насочена е към развитието на потенциала на всяко дете.	Насочена е към деца и ученици със специални образователни потребности /СОП/, в риск, с изявиени дарби, с хронични заболявания, след извършване на оценка на потребностите им.
<ol style="list-style-type: none"> 1. Екипна работа между учителите и други педагогически специалисти; 2. Допълнително обучение по учебни предмети при условията на ЗПУО; 3. Допълнителни модули за деца, които не владеят български език /само за детските градини/; 4. Допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове; 5. Консултации по учебни предмети; 6.Кариерно ориентиране на учениците; 7. Занимания по интереси; 8.Библиотечно-информационно обслужване; 9. Грижа за здравето; 10. Осигуряване на общежитие; 11. Поощряване с морални и материални награди; 12. Дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение; 13. Ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения; 14. Логопедична работа. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Работа с дете и ученик по конкретен случай; 2. Психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна, на комуникативните нарушения и при физически увреждания; 3. Осигуряване на достъпна архитектурна среда, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти; 4. Предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за ученици със сензорни увреждания; 5. Ресурсно подпомагане на ученици със специални образователни потребности.

Съгласно чл. 171, ал. 1, т. 7 от ЗПУО, получаването на обща и допълнителна подкрепа е право на детето и ученика. Редът за предоставяне на двата вида подкрепа се урежда с Наредбата за приобщаващото образование.

Основен принцип на Закона за предучилищното и училищното образование е подкрепата за личностно развитие за детето и ученика да се осъществява на ниво най-близко до мястото, където живее и учи.

Общата и допълнителна подкрепа за личностно развитие се осигуряват в детските градини, в училищата и в Центровете за подкрепа за личностно развитие, а в случаите по чл. 111, ал. 1, т. 1 от ЗПУО – в домашни или в болнични условия.

2. КРАТЪК ПРЕГЛЕД НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В СОФИЙСКА ОБЛАСТ (2020-2022 година)

По отношение на ключовите индикатори от т. 6. на Областната стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Софийска област 2020 – 2022 г., изпълнението е следното:

2.1. Брой нововъзникнали институции – Частно основно училище „Космос“- с. Осоица, община Горна Малина, година на основаване 2022 г., удост. №323/22.07.2022 г.

2.2. Брой преобразувани институции:

- ДГ „Вяра, Надежда и Любов“, град Златица е преобразувана във филиал на ДГ „Слънце“, град Златица със Заповед №439/28.09.2021 г. на кмета на община Златица, ДВ. Бр. 84 от 2021 г.;

2.3. Брой закрити институции:

- ДГ „Саранск“, град Ботевград със Заповед №ОА – 232/03.06.2021 г.;
- ОУ „Георги Бенковски“, с. Малък Искър, община Етрополе със Заповед №РД 14-27/18.06.2021 г. на Министъра на образованието и науката /обн. в ДВ Бр. 55 от 2021 г./;
- ОУ „Отец Паисий“, с. Долно Камарци, община Горна Малина със Заповед №РД 14-46/13.09.2022 г. на Министъра на образованието и науката, обн. в ДВ Бр. 75 от 2022 г.

2.4. Брой детски градини и училища, които самостоятелно организират и обезпечават ресурсното подпомагане на децата и учениците по чл. 283, ал. 4 от ЗПУО, брой деца/ученици със специални образователни потребности (СОП) в тях и процент спрямо общия брой деца и ученици със СОП за периода 2020-2022 г.

Брой детски градини – 1 детска градина самостоятелно организира ресурсното подпомагане на децата със СОП. Това е ДГ „Звънче“, град Етрополе.

Брой деца със СОП в посочената детска градина – 2 деца със СОП и 14 деца с хронични заболявания са на допълнителна подкрепа (към настоящия момент - за учебната 2022-2023 година).

% от общия брой деца със СОП във всички детски градини (общо 158 деца) – 10,1 %.

В 8 детски градини – в общините Елин Пелин, Етрополе, Костенец и Самоков има назначени 6,5 логопеди, в 2 детски градини – в общините Горна Малина и Етрополе има назначен психолог и в 1 детска градина в община Елин Пелин има назначен педагогически съветник.

Брой училища – 18 от общо 96 (по едно училище в общините Божурище, Ботевград, Годеч, Долна баня, Горна Малина, Елин Пелин – 3 училища, Етрополе, Златица, Ихтиман – 2 училища, Костенец, Костинброд – 3 училища, Правец и Самоков обезпечават ресурсното подпомагане и предоставянето на допълнителна подкрепа.

Брой ученици със СОП в посочените училища – 299 ученици (към настоящия момент – за учебната 2022-2023 година) са на допълнителна подкрепа.

% от общия брой ученици със СОП във всички училища (общо 748 ученици) – 40,0 %.

2.5. Брой педагогически специалисти, участвали в краткосрочни обучения за развитие на професионалните компетентности за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие

За периода 2020-2022 година:

- 1500 педагогически специалисти са участвали в 15 обучения, организирани от РЦПППО – София област, съвместно с РУО – София-област, свързани с приобщаващото образование на децата и учениците;
- проведени са 4 обучения съвместно с МОН и други институции – обучени са 580 педагогически специалисти.

2.6. Брой институции със значително подобрене на материалната база (нови елементи на достъпна архитектурна среда, разкрит кабинет)

Нови елементи на достъпна архитектурна среда:

- в 47 училища и 15 детски градини е осигурен пряк достъп за инвалидни колички;
- в 30 училища и 11 детски градини са изградени 111 адаптирани санитарни възли;
- Разкрити ресурсни кабинети – 24 кабинета в 18 училища и 6 детски градини.

2.7. Брой детски градини и училища, в които работят педагогически съветници и психолози

Индикатор	Учебна 2020/2021 година	Учебна 2021/2022 година	Учебна 2022/2023 година	Учебна 2023/2024 година
Брой детски градини с педагогически съветници	1	1	1	1
Брой училища с педагогически съветници	22	22	22	22
Брой детски градини с психолози	2	2	2	2
Брой училища с психолози	27	27	27	27

3. АНАЛИЗ НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В СОФИЙСКА ОБЛАСТ

В анализа са разгледани ключовите фактори и елементи от предоставянето на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците и изводите за основната насока за бъдещи действия, които следват от силните и слаби страни на настоящата ситуация.

3.1. Състояние на областната мрежа от образователни институции за учебната 2022/2023 година

Към момента на изготвяне на Областната стратегия на територията на Софийска област съществуват **170** образователни институции:

1) Детски градини – 71

- ✓ Общински – 70
- ✓ Частни – 1 (ЧДГ „Земя на децата“, гр. Костинброд)

2) Училища – 96, от тях:

- ✓ Начални – 6 училища;
- ✓ Обединени (I до X клас) – 4 училища;
- ✓ Основни – 49 училища;
- ✓ Средни училища – 16 училища;
- ✓ Професионални гимназии – 16, от тях 1 с национално значение – Националната професионална гимназия по компютърни технологии и системи - гр. Правец; профили: Икономическо развитие – 85 учащи, Математически – 131 учащи, Обществени науки – 227 учащи, Предприемачески – 683 учащи, Природни науки – 360 учащи, Софтуерни и хардуерни науки – 678 учащи, Хуманитарни науки – 161 учащи, Чужди езици – 720 учащи;
- ✓ Профилирани гимназии – 4 (6296 учащи);
- ✓ Спортно училище – СУ "Никола Велчев" гр. Самоков.

За учебната 2022/2023 година:

- ✓ Иновативни училища – 21
 - ✓ Средищни училища – 31
 - ✓ Защитени училища – 11
- 3) **Център за подкрепа за личностното развитие (ЦПЛР)** – 2 бр. с общинско финансиране, от тях
- ✓ ЦПЛР, гр. Ботевград – 172 деца/ученици
 - ✓ ЦПЛР, гр. Ихтиман – 476 деца/ученици
- 4) **Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование (РЦПППО)** – София-област, с държавно финансиране – 360 деца/ученици

На територията на областта няма функциониращи Центрове за специална образователна подкрепа.

Образователни институции в Софийска област – учебна 2022/2023 година по общини:

Община	Детски градини	Училища								Общо училища	ЦПЛР/ РЦПППО *	Общо образователни институции
		неспециализирани							специализирани			
		начални	основни	обединени	средни	профилни	професионални	Спортивно училище				
Антон	1		1							1		2
Божурище	2		1		1					2		4
Ботевград	11		8			1	2			11	1	23
Годеч	1				1					1		2
Горна Малина	1		1	1	1					3		4
Долна баня	1				1		1			2		3
Драгоман	1				1					1		2
Елин Пелин	11	2	7		1		1			11		22
Етрополе	3		2		1		1			4		7
Златица	1				1		1			2		3
Ихтиман	3		2	1	1		1			5	1	9
Копривщица	1				1					1		2
Костенец	3		3		1		1			5		8
Костинброд	5	1	3		1		1			6		11
Мирково	1		1							1		2
Пирдоп	1	1			1		2			4		5
Правец	4		5			1	1			7		11
Самоков	5	1	6	1	1	1	2	1		13		18

*Областна стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в
Софийска област (2023-2025)*

Своге	11	1	7		1		1		10		21
Сливница	2			1	1		1		3		5
Чавдар	1		1						1		2
Челопеч	1		1			1			2		3
Столична*										1*	1
Общо	71	6	49	4	16	4	16	1	96	3	170

*РЦПППО – София област е със седалище – гр. София.

Продължава тенденцията за непрекъсната динамика в броя на децата и учениците, като не се отчита определена последователност.

За учебната 2022/2023 година, общо учениците, обучаващи се в училищата на територията на Софийска област са 24 605, а в детските градини 8 121.

По-данни на Националния статистически институт през последните години се наблюдава увеличение на броя на новородените деца в Софийска област, видно от таблицата по-долу:

Област	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.
Софийска област	1988	2004	2070	2090	2133

3.2. Други институции и доставчици на социални услуги в общините, насочени към деца и младежи

№	Община	Вид специализирана институция/социална услуга в общността	Целева група	Местонахождение, адрес
1.	Божурище	Наблюдавано жилище	младежи от 18 до 26 г., напуснали ДДЛРГ	с. Гурмазово, общ. Божурище
2.	Ботевград	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания	деца и младежи с умствена изостаналост	гр. Ботевград, кв. "В. Левски", ул. "Изгрев" №2
3.	Ботевград	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания	деца и младежи с умствена изостаналост	гр. Ботевград, кв. "В. Левски", ул. "Преслав" №18
4.	Ботевград	Център за социална рехабилитация и интеграция за лица	лица с увреждания	гр. Ботевград, ул. "Княз Александър Батенберг" №14

*Областна стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в
Софийска област (2023-2025)*

5.	Ботевград	Дневен център за деца и младежи с увреждания	деца/младежи с увреждания	гр. Ботевград, ул. "Александър Батенберг" №14, бл.5, ет.1
6.	Ботевград	Център за обществена подкрепа – Ботевград	деца от 0 до 18 години в риск и техните семейства;	гр. Ботевград, пл. „Незнаен воин“ №5
7.	Ботевград	Дневен център за подкрепа на деца с увреждания и техните семейства	Деца с увреждания от 0 до 18 години и техните семейства	гр. Ботевград ул. „Ал. Батенберг“ №14, ет. 2
8.	Горна Малина	Център за социална рехабилитация и интеграция за лица	деца и лица в риск /деца и лица с увреждане	с. Горна Малина ул. "26" №13
9.	Долна Баня	Център за обществена подкрепа	деца в риск и техните семейства	гр. Долна Баня, ул. "Рилско шосе" №6
10.	Долна Баня	Преходно жилище за деца	деца в риск	гр. Долна баня ул. "Димитър Благоев" №109
11.	Долна Баня	Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания	деца от 7 до 18/20 г.	гр. Долна баня ул. "Рилско шосе" №7
12.	Долна Баня	Център за работа с деца на улицата	деца, които пребивават на улицата епизодично или за различни периоди - сами, придружавани от възрастен и/или в неформални групи; деца, които живеят и работят на улицата – самостоятелно и/или в неформални групи.	гр. Долна баня, ул. "Търговска" №131А
13.	Драгоман	Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания	деца от 7 до 18 г. без увреждания	гр. Драгоман, ул. "Христо Ботев" №19
14.	Драгоман	Кризисен център за деца	деца от 7 до 18 г.	гр. Драгоман, ул. "Христо Ботев" №19
15.	Драгоман	Център за обществена подкрепа	деца в риск	гр. Драгоман, ул. "Христо Ботев" №19
16.	Етрополе	Център за обществена подкрепа	деца в риск	гр. Етрополе, ул. "Вл. Заимов" №3

*Областна стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в
Софийска област (2023-2025)*

17.	Етрополе	Център за социална рехабилитация и интеграция за деца	деца/младежи с увреждания	гр. Етрополе, бул. "Руски" №48
18.	Златица	Дневен център за деца и младежи с увреждания	деца и младежи с увреждания	гр. Златица, ул. "Полковник Мадрикин" №11
19.	Ихтиман	Дневен център за деца и/или младежи с увреждания	деца с увреждания от 3 до 16 г.	гр. Ихтиман, ул. "Шипка" №14
20.	Ихтиман	Център за обществена подкрепа	деца от 0 до 18 г. и техните семейства	гр. Ихтиман, ул. "Цар Освободител" №130
21.	Костинброд	Център за работа с деца на улицата	деца от 7 до 18 г.	гр. Костинброд, ул. "Д. Дебелянов"
22.	Костинброд	Център за обществена подкрепа	деца от 7 до 18 г.	гр. Костинброд, ул. "Ломско шосе" №73
23.	Костинброд	Център за социална рехабилитация и интеграция за лица	деца/пълнолетни лица	гр. Костинброд, ул. "Ломско шосе" №35
24.	Пирдоп	Център за обществена подкрепа	деца в риск от 0 до 18г. и техните семейства	гр. Пирдоп, ул. "Цар Освободител" №97
25.	Правец	Център за социална рехабилитация и интеграция за деца	деца/младежи с увреждания	гр. Правец, ул. "Д. Стойчев" №3
26.	Правец	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания	деца и младежи с умствена изостаналост	гр. Правец, ул. "Димитър Стойчев" №7
27.	Самоков	Център за социална рехабилитация и интеграция за лица	деца и лица	гр. Самоков, ул. "Отец Паисий" №18
28.	Самоков	Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания	деца без увреждания от 5 до 18 г.	гр. Самоков, ул. "Бузлуджа" №2а
29.	Самоков	Дневен център за деца и младежи с увреждания	деца и младежи с умствена изостаналост от 3 до 29 г.	гр. Самоков, ул. "Отец Паисий" №18
30.	Своге	Център за обществена подкрепа	деца в риск и семействата им	гр. Своге, ул. "Иван Рилски" №2
31.	Сливница	Дневен център за деца и/или младежи с увреждания	деца/младежи с увреждания	гр. Сливница ул. "Цар Самуил" №21

3.3. Състав и особености на групата на децата и учениците със СОП:

За учебната 2022/2023 година по данни на НЕИСПУО: в 91 училища се обучават 748 ученици със СОП в 22 общини и 158 деца в 68 детски градини в 21 общини от областта.

От тях:

- 315 ученици и 44 деца са с интелектуални затруднения;
- 12 ученици и 2 деца са със сензорни увреждания с увредено зрение;
- 25 ученици и 4 деца са със сензорни увреждания с увреден слух;
- 54 ученици и 40 деца са с езиково-говорни нарушения;
- 67 ученици и 10 деца са с физически нарушения;
- 92 ученици и 14 деца са със специфични нарушения на способността на учене;
- 67 ученици и 28 деца са с разстройства от аутистичния спектър;
- 63 ученици и 22 деца са емоционално-поведенчески разстройства;
- 45 ученици и 6 деца са с множество увреждания.

3.4. Обща и допълнителна подкрепа на децата и учениците в Софийска област

❖ Допълнителна подкрепа през учебната 2020/2021 година:

През учебната 2020-2021 година допълнителна подкрепа за личностно развитие е предоставена на 667 ученици от 79 училища и 114 деца от 73 детски градини на територията на Софийска област. На всички деца и ученици е изготвена карта за оценка на индивидуалните потребности и е издадена заповед от директора на РЦПППО – Софийска област, в която е определен броят на часовете за допълнителна подкрепа и, специалистите, които ще я предоставят.

През учебната 2021-2022 година допълнителна подкрепа за личностно развитие е предоставена на 730 ученици от 80 училища и 134 деца от 76 детски градини на територията на Софийска област.

Предоставянето на допълнителната подкрепа на децата и учениците със специални образователни потребности в периода 2020-2022 година донесе много затруднения, както на специалистите, така и на родителите, тъй като периодът съвпадна с пандемията от COVID-19. Със съвместните усилия на МОН, РУО – София-област, родителите и педагогическите специалисти, които предоставяха допълнителната подкрепа, планираните часове с ресурсни учители, психолози и логопеди, бяха взети успешно, както чрез присъствени терапевтични сесии, така и в ОРЕС.

На учениците със специални образователни потребности, както и на всички ученици, които нямаха мобилни устройства за работа в електронна среда, бяха предоставени такива, както и беше оказана необходимата подкрепа за работа с тях.

В периода 2020-2022 г. мобилните екипи към РЦПППО – Софийска област извършиха 506 пълни оценки, 650 потвърдителни оценки, изготвени за 136 становища за насочване на ученици след 7-ми клас, 42 становища за насочване на ученици след 10 клас и 47 становища за отлагане на деца от постъпването им в 1-ви клас по здравословни причини.

*Областна стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в
Софийска област (2023-2025)*

Община	Брой деца в:			Брой ученици в училищата	от тях ученици със СОП	Ученици на допълнителна подкрепа и ресурсно подпомагане	
	Детски градини		подготвителни групи в училищата			РЦПППО	училище
	общо	от тях деца със СОП					
Антон	47	1	0	66	6	7	0
Божурище	447	6	0	747	24	6	24
Ботевград	1262	41	0	3118	157	172 (от ЦПЛР)	26
Годеч	124	0	0	308	11	0	11
Горна Малина	209	5	3	557	18	23	0
Долна баня	191	5	0	495	17	5	17
Драгоман	82	5	0	255	12	17	0
Елин Пелин	1049	15	2	1915	62	61	16
Етрополе	372	2	6	1184	33	0	35
Златица	170	1	2	513	31	1	31
Ихтиман	390	13	12	2443	92	26-ЦПЛР	79
Копревница	47	0	0	152	0	0	0
Костенец	389	3	0	1160	37	28	13
Костинброд	681	14	7	1267	47	22	39
Мирково	62	0	0	85	5	5	
Пирдоп	282	4	0	828	12	16	
Правец	284	5	6	1663	19	9	15
Самоков	1380	20	16	3813	85	51	54
Своге	504	7	4	1403	28	35	0
Сливница	277	6	2	802	30	36	0
Чавдар	23	1	2	77	5	6	0
Челопеч	104	4	2	354	15	19	0
Общо:	8376	158	64	23205	747	545	360

Основна задача в бъдещия двегодишен период е децата и учениците със СОП да посещават редовно часовете определени, както в Плана за подкрепа, така и тези в индивидуалните учебни планове.

❖ **Обща подкрепа:**

Общата подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в образователните институции в Софийска област е насочена към дейности, подкрепящи приобщаването, обучението и възпитанието на децата и учениците: развитие на интересите и способностите им в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта, подпомагане на личностната

изява на всеки ученик, инициативността и творчеството на децата и учениците. Основната и цел е да се подпомогне равния достъп до качествено образование и по-пълното обхващане на децата и учениците в училищното образование чрез дейности за преодоляване на затруднения в обучението и пропуски при усвояването на учебното съдържание, както и за развитие на потенциала и възможностите им за успешно завършване на средно образование и за бъдеща социална, професионална и личностна реализация. За преодоляване на проблемното поведение на детето или ученика и за справяне със затрудненията му с приобщаването в образователния процес и в институционалната среда, с участието му в дейността на институцията и с поведенческите му прояви са прилагани дейности за въздействие върху вътрешната мотивация съгласно разпоредбите на Наредба за приобщаващото образование:

90 училища в Софийска област имат създадени клубове и групи за занимания по интереси, които са основна част при предоставянето на обща подкрепа.

- учебната 2020/2021 година – 4742 деца и ученици от ДГ, училища и ЦПЛР;
- учебната 2021/2022 година – 5618 деца и ученици от ДГ, училища и ЦПЛР.

3.5. Обезпеченост на образователната система със специалисти:

Към РЦПППО – Софийска област работят 9 психолози, 9 логопеди, 23 ресурсни учители, както и 1 социален работник за работа с деца в риск. Ежегодно към РЦПППО – Софийска област функционира Регионален екип, който чрез 2 мобилни групи оказва съдействие на детските градини и училища при оценяване индивидуалните потребности на деца и ученици със СОП. РЦПППО - Софийска област извършва обучения на педагогически специалисти.

В ЦПЛР – гр. Ботевград работят 3^{-ма} психолози, 2^{-ма} логопеди и 12 ресурсни учители.

ЦПЛР – ОДК, град Ихтиман от 01.01.2023 г. ще развива дейност и по чл. 49, т. 4 от ЗПУО - ресурсно подпомагане, като имат назначени 2^{-ма} ресурсни учители, 1 психолог и 1 логопед.

В училищата и детските градини от областта са назначени 27,5 ресурсни учители.

С цел проучване и подпомагане на психичното развитие и здраве на децата и младежите и адаптирането им към образователната и социалните системи, в училищата и детските градини на територията на областта са назначени 33,5 психолози.

Във връзка с оказване на психологическа и педагогическа подкрепа на децата в риск и вземане на мерки за превенция на насилието и агресията в училище, превенцията на тютюнопушенето и употребата на алкохол и наркотични вещества, както и решаване на възникнали конфликти в 22 училища и 1 детска градина от региона са назначени 22,5 педагогически съветници.

За осъществяване на корекция на речта на деца и ученици с речеви нарушения в 28 образователни институции (20 училища и 8 детски градини) от областта работят 29 логопеда към училището.

*Областна стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в
Софийска област (2023-2025)*

Община	Населено място	Име на институцията	Психолог	Логопед	ресурсен учител	педагогиче ски съветник
Божурище	Божурище	СУ „Летец Хр. Топракчиев“	1	1	2	1
Ботевград	Ботевград	ОУ „Н. Й. Вапцаров“	1	1	0	2
Ботевград	Ботевград	ППМГ „Акад. проф. д-р Ас. Златаров“	1	0	0	1
Ботевград	Ботевград	ОУ „Васил Левски“	1	1	2	1
Ботевград	Ботевград	ПГТМ „Христо Ботев“	1	0	0	1
Ботевград	Ботевград	ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“	0	0	0	1
Годеч	Годеч	СУ „Проф. д-р Асен Златаров“	1	1	1	1
Горна Малина	Горна Малина	ДГ „Вяра, Надежда, Любов“	1	0	0	0
Долна баня	Долна баня	СУ „Н. Рилски“	1	1	1	0
Долна баня	Долна баня	ПГ „Христо Ботев“	0	0	0	1
Обелин Пелин	Елин Пелин	ДГ „Радост“	0	1	0	1
Елин Пелин	Елин Пелин	СУ „Васил Левски“	2	1	1	0
Елин Пелин	Елин Пелин	ПГ по керамика	0	0	0	1
Елин Пелин	Елин Пелин	НУ „Христо Ботев“	0	1	1	0
Елин Пелин	Нови хан	ДГ „Детелина“	0	1	0	0
Етрополе	Етрополе	СУ „Христо Ясенов“	2	1	2	1
Етрополе	Етрополе	ДГ „Звънче“	1	1	1	0
Златица	Златица	СУ „Св. Паисий Хилендарски“	2	2	2	0
Ихтиман	Ихтиман	СУ „Христо Ботев“	1	2	3	1
Ихтиман	Ихтиман	ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“	2	2	0	3
Ихтиман	Ихтиман	ОУ „Димчо Дебелянов“	1	1	1	1
Ихтиман	Ихтиман	ПГ „Васил Левски“	0	0	0	0
Ихтиман	Вакарел	ОБУ „Христо Смирненски“	1	0	0	0
Костенец	Костенец	СУ „Св. Климент Охридски“	1	1	0	0
Костенец	Костенец	ПГ „Г.С. Раковски“	1	1	1	0
Костенец	Костенец	ДГ „Звънче“	0	0,5	0	0
Костенец	Костенец	ДГ „Здравец“	0	0,5	0	0
Костенец	с. Костенец	ДГ „Радост“	0	0,5	0	0
Костинброд	Костинброд	ПГВМСС „Св. Г. Победоносец“	1	0	0	0
Костинброд	Костинброд	СУ „Д-р Петър Берон“	2	1	1	0,5
Костинброд	Костинброд	I ОУ „Васил Левски“	0,5	0,5	0,5	0
Костинброд	Костинброд	2-ро ОУ „Васил Левски“	1	1	1	0
Правец	Правец	ОУ „Васил Левски“	1	1	1	0
Правец	Правец	НПГ по компютърни технологии и системи	0	0	0	1
Правец	Правец	ПГПЧЕ „Алеко Константинов“	0	0	0	1

*Областна стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в
Софийска област (2023-2025)*

Самоков	Самоков	ОБУ „Неофит Рилски“	1	2	3	1
Самоков	Самоков	НУ „Станислав Доспевски“	0	1	0	1
Самоков	Самоков	СУ „Отец Паисий“	1	1	1	1
Самоков	Самоков	ОУ „Митрополит Авксентий Велешки“	0	0	0	1
Самоков	Самоков	ПТГ „Н.Й. Вапцаров“	1	0	0	0
Самоков	Самоков	ДГ „Звънче“	0	1	0	0
Своге	Своге	СУ „Иван Вазов“	1	1	0	0
Своге	Своге	ПГ „Велизар Пеев“	0	0	0	1
Сливница	Сливница	СУ „Св. Св. Кирил и Методий“	1	0	1	1
Сливница	Сливница	ПГ „Никола Й. Вапцаров“	0	0	0	1
Чавдар	Чавдар	ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“	1	0	0	0
Челопеч	Челопеч	ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“	0	0	0	1
Общо институции, в които има назначени съответните педагогически специалисти			33,5	29	27,5	25,5

През учебната 2022/2023 година в училищата са назначени **23 образователни медиатори в 15 училища**, както следва:

№ по ред	Община	Населено място	Име на училището, в което е назначен образователен медиатор	Брой назначени образователни медиатори
1	Ботевград	Ботевград	ТПГ "Стамен Панчев"	1
2	Ботевград	Ботевград	ОУ "В. Левски"	1
4	Ботевград	Врачеш	ОУ "Отец Паисий"	1
5	Ботевград	Скравена	ОУ "Св. Св. Кирил и Методий"	2
6	Горна Малина	Априлово	ОУ "Св. Св. Кирил и Методий"	1
7	Долна баня	Долна баня	ПГ "Христо Ботев"	1
8	Ихтиман	Ихтиман	ОУ "Св. Св. Кирил и Методий"	4
9	Ихтиман	Ихтиман	ПГ "Васил Левски"	2
10	Ихтиман	Ихтиман	ОУ "Д. Дебелянов"	4
11	Костенец	Момин проход	ОУ "Христо Смирненски"	1
12	Правец	Видраре	ОУ "Васил Левски"	1
13	Правец	Джурово	ОУ "Христо Ботев"	1
14	Самоков	Самоков	ОБУ "Неофит Рилски"	2
15	Самоков	Ярлово	ОУ "Васил Левски"	1

По 1 помощник на учителя са назначени в 8 училища – СУ „Васил Левски“, град Елин Пелин, СУ „Христо Ясенев“, град Етрополе, СУ „Св. Паисий Хилендарски“, град Златица, ОУ „Димчо Дебелянов“, град Ихтиман, ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, град Ихтиман, ОУ „Константин Костенечки“, с. Костенец, община Костенец, 2-ро ОУ „Васил Левски“, град Костинброд, СУ „Отец Паисий“, град Самоков.

5 социални работници са назначени в 4 училища в 4 общини от Софийска област, както следва:

- ОБУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Априлово, община Горна Малина – 1;
- ОУ „Христо Ботев“, с. Лопян, община Етрополе – 1;
- ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, гр. Ихтиман, община Ихтиман – 2;
- ОУ „Константин Костенечки“, с. Костенец, община Костенец – 1.

3.6. Материални условия в институциите по отношение на обучението

В Регионалния център за подкрепа процеса на приобщаващото образование – гр. София има изградена рампа, адаптиран санитарен възел, кабинет за работа на психолога и на логопеда, зала за ерготерапия и сензорна зала.

ЦПЛР – гр. Ботевград е базиран в нова модерна сграда. Имат подвижна платформа за инвалидни колички, тъй като центъра се намира на 3-ти етаж, а в сградата няма асансьор.

Ползват се софтуерни продукти за работа с деца със СОП.

В държавните и общински училища и детски градини за децата и учениците със СОП, в риск и с хронични заболявания са осигурени:

- 66 ресурсни кабинети, които са обзаведени с компютри, дидактически материали, игри, тестове и други необходими материали за работа с деца и ученици с различни увреждания;
- 25 самостоятелни кабинети за психолозите;
- 25 самостоятелни кабинети за логопедите;
- 28 кабинети за допълнителна подкрепа в детските градини;
- 139 стаи и помещения, които са пригодени да осигуряват допълнителна подкрепа в игротеки, в медицински кабинети, в компютърни кабинети, в занимални, в учителска стая, в библиотеки и в класни стаи, или на този етап нямат ученици със СОП.
- **В училищата с логопеди** има уредени логопедични кабинети или се използва кабинета на ресурсния учител или на педагогическия съветник.
- **В детските градини и училища**, към които има назначени медицински лица са им осигурени медицински кабинети.
- в 47 училища и 15 детски градини е осигурен пряк достъп за инвалидни колички;
- в 30 училища и 11 детски градини са изградени 111 адаптирани санитарни възли.
- Разкрити ресурсни кабинети – 24 кабинета в 18 училища и 6 детски градини.

За осигуряване обучението на ученици в училища отдалечени от местоживеенето им и за да се облекчи всекидневното им пътуване до по-отдалечени селища, към някои от училищата функционират общо **13 общежития**:

- ПГ по техника и мениджмънт „Христо Ботев“ – гр. Ботевград, община Ботевград;
- ПГ по керамика – с./гара Елин Пелин, община Елин Пелин;
- ПГ „Годор Пеев“ – гр. Етрополе, община Етрополе;
- СУ „Христо Ясенов“ - гр. Етрополе, община Етрополе;
- ОУ „Христо Ботев“ – с. Лопян, община Етрополе;

- ПГ по ветеринарна медицина и селско стопанство „Св. Георги Победоносец“ – гр. Костинброд, община Костинброд;
- СУ „Любен Каравелов“ – гр. Копривщица, община Копривщица;
- ПГ по туризъм и хранителни технологии „Никола Димов“ - гр. Пирдоп;
- ПГ по компютърни технологии и системи –гр. Правец, общ. Правец;
- Профилирана гимназия с преподаване на чужди езици „Алеко Константинов“;
- ОУ „Васил Левски“- с. Видраре, общ. Правец;
- ПГ по туризъм и хранителни технологии „Никола Димов“- гр. Пирдоп;
- Спортно училище „Никола Велчев“ – гр. Самоков, община Самоков.

3.7. Кариерно развитие на учениците

Център за подкрепа за личностно развитие – кариерно ориентиране и консултиране – София (ЦПЛР – КОК – София)

Центърът е създаден в изпълнение на разпоредбите на ЗПУО при условията на съфинансиране от МОН и Столична община и продължава работата на Центровете за кариерно ориентиране на София – град и София – област. ЦПЛР-КОК-София е единственият център, който осъществява обучение по кариерно ориентиране на територията на две административни области. Целевата група са ученици от I-XII клас, като фокусът на вниманието е насочено към учениците от VII и XI/XII класове, които са изправени пред избор на образование или професия, при преход към следваща образователна степен или преход от образование към пазара на труда. Кариерните консултанти работят с ученици от всички видове училища, като им се предоставят услуги по кариерно ориентиране, в съответствие с конкретните им индивидуални потребности и етапи на кариерно развитие.

Услуги, които Центърът предоставя:

- Информирание за:
 - видовете подготовка в училищното образование;
 - институциите в системата на средното и висшето образование;
 - реда и условията за прием на ученици и студенти и др.;
 - професиите и профилите, които се изучават в училищната система;
 - динамиката и потребностите на пазара на труда.
- Индивидуална и групова работа за:
 - подобряване на мотивацията на учениците за учене и професионална реализация;
 - провеждане на интерактивни упражнения по кариерно ориентиране;
 - провеждане на дискусии с ученици и родители по теми, свързани с избора на образование, професия и работа;
 - провеждане на тренинги с ученици от VII-VIII и XI-XII клас за формиране на умения за вземане на решения и търсене на работа.
- Работа по програми за кариерно ориентиране:
 - с учениците от I-IV клас - създаване на първите и най-ранни проекти;
 - с учениците от V-XII клас - подготовка за преход към по-висока степен на образование/пазар на труда;

- с учениците от отделните целеви групи - застрашени от отпадане от училище, талантиливи ученици, със специални образователни потребности, с девиантно поведение и др.;
 - реинтегриране на отпадналите от училище;
 - формиране на нови умения за социално включване и мобилност.
- Консултиране относно:
 - разкриване на интереси, нагласи и мотивация за избора на образование и професия;
 - преодоляване на типични грешки, свързани с избора на образование и професия от учениците;
 - умения за планиране на учебното и личното време;
 - свързване на индивидуалните особености с изискванията на желаното образование;
 - подкрепа за вземане на решения, свързани с продължаване на образованието;
 - формиране на умения за планиране на кариерното развитие;
 - решаване на вътрешни и външни конфликти, свързани с възможностите за образователна, професионална и личностна реализация.
 - Посредничество между ученици, училище и бизнес по проблемите на кариерното ориентиране.
 - Организиране и разработване на училищни практики за кариерно ориентиране.

През отчетния период 2020-2022 година ЦПЛР-КОК, град София работи за популяризиране и утвърждаване на институцията, като ефективно консултационно звено за реализиране на политиката на МОН за кариерно консултиране на учениците в системата на средното образование в София – област чрез:

- Развитие и разширяване на системата за кариерно ориентиране и консултиране, подобряване на достъпа до качествено кариерното образование на всички целеви групи;
- Методическа подкрепа на педагогически специалисти подпомагащи дейностите по кариерно ориентиране и консултиране в училище;
- Консултиране на родители и ученици;
- Създаване на организация и система за осъществяване на дейности за подкрепа на личностно развитие от разстояние в електронна среда /ПЛРРЕС/, в съответствие с разпоредбите и указанията на компетентните органи.

В национален контекст, целта е създаване на „Система за кариерно ориентиране и консултиране в училищното образование” (СКОКУО) и превръщането му в държавна политика.

Годишните цели са свързани със създаване на условия за пълноценно личностно развитие на учениците, като:

- Осигуряване на достъпни и качествени услуги за системно кариерно ориентиране, от ранна детска възраст в училище, във връзка с успешната реализация на учениците;

- Насърчаване на интереса към професионалното образование по приоритетни професии и специалности с прогнозиране на бъдещ недостиг на пазара на труда;
- Изграждане на умения за управление на кариерата, като важна ключова компетентност на учениците. Сами да планират и да направляват собствената си кариера, да събират, анализират, синтезират, обработват и организират информация за самообразование, да вземат решения и да извършват преходи.
- Разширяване на възможностите за учене през целия живот чрез системно кариерно ориентиране и консултиране на учениците във всеки един етап на обучение, за откриване на професионалните им интереси и създаване на интегрирана система за кариерно ориентиране и професионално образование и обучение при учащите;
- Кариерно ориентиране с цел подготовка за преход към следваща образователна степен.

ЦПЛР-КОК-София, по смисъла на чл.180 от ЗПУО е център за кариерно ориентиране в училищното образование и включва взаимнодопълващи се дейности за информиране, диагностика, консултиране, посредничество и проследяване с оглед подпомагане на учениците в техния информиран, самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия, и осъществяване на връзка между училището и пазара на труда.

Целевата група са ученици от всички видове учебни заведения на територията на София област. Приоритетно се работи с ученици от VII и X, XI, XII клас, тъй като на тях им предстои преход в по-горна образователна степен или реализиране на пазара на труда.

Целите се постигат чрез следните дейности:

- Групови занимания по кариерно ориентиране и консултиране - включват опознаване на професиите. Представяне на учениците на утвърдения държавен план – прием след VII клас и запознаване с профили и специалности по професии на училищата;
- Индивидуално кариерно консултиране - чрез използване на инструменти за самопознание, като въпросници за определяне на интереси, предпочитания, способности и ценности /в електронна форма/ учениците придобиват необходимите им умения за изготвяне на индивидуален план за действие, който в значителна степен осигурява плавен преход между средното и висшето образование или към пазара на труда;
- Масови прояви и публични изяви. Участие в кариерни форуми, базари на професии и други;
- Методическа дейност и подкрепа на педагогически специалисти. Една от главните цели на ЦПЛР-КОК-София е заявката му като методическо звено за кариерно ориентиране и консултиране в училищната система. Създават се добри практики на сътрудничество между кариерните консултанти и педагогическите съветници и психолози. Реализирани са работни срещи за оказване на методическа подкрепа и запознаване с дейностите и работните инструменти на нашата програма;
- Консултиране на родители и граждани. Много важен фактор в дейността на центъра са родителите и затова кариерни консултанти участват на срещи с родители на ученици, на които им предстои избор на ново училище.

Цялата учебна 2020-2021 година премина в условия на извънредна епидемична обстановка, при редуващите се присъствена и дистанционна форма на обучение на учениците и при сериозни ограничения във възможностите за осъществяване на присъствени дейности за кариерно ориентиране от външни хора в училищата. Това наложи и кариерните консултанти в ЦПЛР – КОК - София, да търсят нови подходи в работата си и да развият дистанционни кариерни услуги в допълнение към традиционните провеждани от центъра присъствени услуги, които не са имали възможност да изпълнят в пълен обем.

През отчетния период ЦПЛР-КОК-София успешно е работил по осигуряване на обща подкрепа чрез кариерно ориентиране с цел подготовка на преход към следваща степен, за мотивация за продължаване на образованието, за участие на пазара на труда, кариерно ориентиране учениците от прогимназиалния етап на образование (от V до VII клас) - по изпълнение на Дейност 6 по проект BG05M2OP001-2.011-0001 „Подкрепа за успех”, финансиран по ОП НОИР 2014-2020 г., съгласно Заповед на министъра на образованието и науката №РД09-580/01.02.2019 г.

В резултат на дейностите трябваше да се постигне намаляване на дела на преждевременно напусналите образователната система и системата на обучение, както и към повторното им включване. В зависимост от индивидуалните потребности са извършени дейности за допълване, развитие и надграждане на компетентности, придобити в задължителните часове, както и за мотивиране на учениците за задържане в училище и за предотвратяване на преждевременното напускане.

ЦПЛР – КОК – София е с обща численост на персонала 17 щатни бройки: 1 директор, 13 кариерни консултанти и 3 бройки административен персонал. В екипа на центъра работят кариерни консултанти, преминали базисно обучение за работа по кариерно ориентиране, както и надграждащо обучение за работа със създадените инструменти. В отчетния период центърът функционира с 1 директор, 8,5 кариерни консултанти и 1 /един/ главен счетоводител.

Към реализирането на тези цели и утвърждаването на ЦПЛР–КОК-София, като ефективно консултационно звено за кариерно ориентиране на учениците в системата на средното образование в София област са били насочени и усилията на екипа през изминалия отчетен период.

3.8. Работа с деца с изяви дарби

В Центъра за подкрепа за личностно развитие - Общински детски комплекс (ЦПЛР-ОДК) - гр. Ихтиман се осъществяват дейности, подкрепящи приобщаването, обучението и възпитанието на децата и учениците: развитие на интересите и способностите им в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта, подпомагане на личностната изява на всеки ученик, инициативността и творчеството на децата и учениците.

През учебната 2022/2023 година общо 463 деца и ученици са включени в 24 постоянни и 4 временни групи:

- направление „Изкуства” – 12 постоянни групи и 2 временни през учебната година;
- направление „Наука и технологии“ – 7 постоянни групи;
- направление „Спорт“ – 5 постоянни групи и 2 временни през учебната година;

- От 01.01.2023 г. ЦПЛР – ОДК, Ихтиман започва работа и с деца и ученици със СОП, съгласно чл. 49, ал. 1, т. 4 от ЗПУО.

Центърът ежегодно подобрява материалната си база с нови кабинети, които са изградени със средства по участие в национални програми на стойност 43 000 лева.

ЦПЛР - град Ботевград развива дейност само с деца и ученици, които са на допълнителна подкрепа.

През учебната 2021/2022 година в Софийска област 14 училища и 6 детски градини работиха по проект BG05M2OP001-3.018-0001 „Подкрепа за приобщаващо образование“, 38 училища работят по НП „Заедно в изкуствата и в спорта“.

За периода 2020-2022 година директорите на образователни институции са подали следната информация за **деца с изявени дарби**:

- Деца и ученици с изявени дарби – 545;
- Брой ученици класирани за областен кръг на олимпиади и национални състезания – 1133;
- Брой ученици класирани на национален кръг на олимпиади и национални състезания – 203;
- Брой ученици взели участие в международни олимпиади, състезания, изложби, конкурси, фестивали – 894;
- Брой ученици спечелили призови места от 1-во до 3-то на международни олимпиади, състезания, изложби, конкурси, фестивали – 72;
- Брой ученици, които получават стипендия по Наредбата за условията и реда за осъществяване на закрила на деца с изявени дарби през учебната 2021-2022 година – 9.

3.9. Напускане на образователната система. Деца в риск. Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст

В подкрепа на личностното развитие и намаляване на броя на напусналите преждевременно образователната система е създаден и функционира Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, с Постановление на Министерския съвет №100 от 08.06.2018 г. Механизмът се прилага по отношение на децата и учениците, които не са обхванати в образователната система, за които има риск от отпадане от училище и детска градина или са напуснали преждевременно образователната система.

Механизмът включва:

1. създаване и дейност на екипи за съвместна работа на институциите за обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст (екипи за обхват);

2. взаимодействие на институциите по прилагането на комплекс от мерки за обхващане и включване в образователната система и предотвратяване на ранно отпадане на децата в риск;
3. прилагане на процедурата за отпускане на семейни и други помощи в натура спрямо индивидуалните потребности на децата и учениците, както и подобряване на координацията при налагане на санкции спрямо родителите, настойниците/попечителите или лицата, които полагат грижи за детето, при неизпълнение на задълженията им по Закона за закрила на детето и Закона за предучилищното и училищното образование;
4. организиране на регулярен обмен на информация между ангажираните институции и координиране на техните съвместни действия за налагане на съответни санкции по реда на Закона за закрила на детето и на Закона за предучилищното и училищното образование на родители, чиито деца в задължителна предучилищна и училищна възраст не посещават училище;
5. взаимодействие на институциите за проследяване при пътуване и миграция на упражняването на правото на децата на задължително образование;
6. обмен на информация и контрол по издадените здравни бележки за извиняване на отсъствия по уважителни причини на децата и учениците;
7. други дейности за обхващане и включване в образователната система и за предотвратяване на ранно отпадане на децата и учениците, които предполагат взаимодействие на институциите.

Постановлението на Министерския съвет №100/08.06.2018 г. е изменено и допълнено с Постановление на Министерския съвет №259/14.10.2019 г. за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст - ДВ, бр. 82 от 2019 г.

Съгласно подадените отчети за изпълнение на дейностите по Механизма в края на всеки отчетен период към 30.11. и 30.03. на съответната година в периода 2020-2022 г. изготвени и предоставени в Министерство на образованието и науката, екипите за обхват са провели обходи и са организирали междуинституционални срещи на общинско ниво за по-доброто сътрудничество между представителите на отделните институции през периода 2020-2022 година.

Екипите са положили необходимите усилия да извършат обходи и запишат в детски градини и училища децата и учениците във възрастовия диапазон 5-7 години, завършилите VII клас, както и всички останали деца и ученици в задължителна училищна възраст, които са със за обхват.

Съвместната работа между представителите на местната власт в 22-те общини, Регионално управление на образованието, Регионална дирекция за социално подпомагане, Областната дирекция на МВР, както и представители на училищата и детските градини е на много високо ниво. Усилията са обединени за прилагане на адекватни мерки спрямо контингента от деца и ученици, които живеят на адресите и поради различни причини не посещават учебни заведения (липса на средства, ранни бракове и др.).

В резултат на тези усилия все повече деца са върнати в образователната система и сега дейността на педагогическите специалисти са насочени към тяхното приобщаване към образователния процес.

Една от водещите причини за отпадане на децата и учениците в предучилищна възраст от образователната система е липсата на ангажираност и подкрепа от страна на семейството. Други семейни причини, отсъствия по неуважителни причини и пропуски в обучението също водят до отпадане от училище.

За превенция на отсъстващите ученици по неуважителни причини от училище целогодишно със заповеди на началника на РУО – София област са извършвани проверки във връзка с присъствието на децата и учениците от образователните институции в учебните часове и предприетите мерки на директорите на училища и детски градини за тяхното трайно задържане в училище.

По данни на МОН активността на екипите за обхват за периода 2020-2022 година при обхвата на 5- и 6 - годишните деца е съответно:

Година на раждане на децата	2022		2021		2020	
	Брой деца	Коефициент обхванати, %	Брой деца	Коефициент обхванати, %	Брой деца	Коефициент обхванати, %
2017	2 082	93,95	-	-	-	-
2016	2 145	96,50	2 140	90,75	-	-
2015	-	-	2 081	95,72	2 096	91,84
2014	-	-	-	-	2 120	96,42

По данни на МОН активността на екипите за обхват за периода 2020-2022 година при обхвата на всички деца и ученици със статус за обхват е следната за периода 2020-2022 година:

2022		2021		2020	
Брой подлежащи	Коефициент обхванати, %	Брой деца	Коефициент обхванати, %	Брой деца	Коефициент обхванати, %
25 811	96,97	25 770	96,31	29 774	95,45

По данни на МОН активността на екипите за обхват за периода 2020-2022 г. при обхвата на отпадналите деца и ученици е следната за периода 2020-2022 година:

Година	Брой подлежащи	Брой отпаднали	Коефициент обхванати, %
2022	24 577	571	98,33
2021	24 515	587	97,94
2020	24 708	659	98,15

Брой отразени формуляри и приложени индивидуални и екипни мерки от екипите за обхват

Година	Брой отразени протоколи за обхват	Брой приложени екипни мерки	Брой приложени индивидуални мерки	Брой записани/реинтегрирани деца и ученици
2022	3 073	124	186	703
2021	3 488	134	238	956
2020	4 056	161	345	1 150

Механизмът за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст през 2021 г. навлезе във фаза „Устойчивост“. Работата между институциите е от ключово значение за недопускане на отпадане от образователната система на деца и ученици. За тази цел екипите за обхват е необходимо да прилагат мерки, които са съобразени с конкретните предизвикателства. За по-доброто функциониране на работата по Механизма със заповеди на Областния управител на Софийска област, периодично е актуализиран съставът на Координационния център. Центърът заседава периодично в сградата на областна администрация на Софийска област и координира работата на членовете на екипите за обхват от заинтересованите институции, които са включени в изпълнението на ПМС 100/08.06.2018 г.

През учебната 2022-2023 година на проведената VII Национална научнопрактическа конференция за разпространение на добри практики в областта на образователната интеграция и на образователното приобщаване на деца и ученици от уязвими групи, вкл. роми съвместно със Синдиката на българските учители в град Банско, РУО – София област е на първо място по брой представени добри практики – 22 и брой класирани добри практики за националния кръг – 9, което говори за отговорност към един от най-важните въпроси в образованието, редовното посещение на училище. Добрите практики са доказали своята ефективност за образователната интеграция и трайното приобщаване на децата и учениците, вкл. роми в образователната система, което е подкрепа и за работата на екипите за обхват.

Ежегодните конференции, които се провеждат от дирекция „Приобщаващо образование“ на МОН имат ключово значение на национално ниво за намаляване броя на отпадналите ученици от образователната система, което предполага директорите на училища с голям процент на застрашени ученици да участват с добри практики, които са приложили с успех. За децата и учениците в риск е необходимо да бъдат предприети всички превантивни мерки, както на училищно ниво, така и от екипите за обхват, като бъдат използвани дейности от общата и допълнителна подкрепа, както и всички мерки които са регламентирани в ИСРМ при съвместната работа на представителите от различните институции.

Анализ за работата на образователните институции в електронна среда в периода 2020-2022 година по време на пандемията от Covid-19.

В периода 2020-2022 година, образователните институции функционираха в условията на продължителна и изтощителна пандемия от COVID-19, което ги изправи пред нови предизвикателства и необходимост от бърза адаптация, вземане на нетрадиционни решения и прилагане на нови методи на преподаване. През учебните 2020-2021 и 2021-2022 години учениците прекараха голяма част от учебното си време в обучение от разстояние в електронна среда. Прекъсването на присъствения учебен процес във връзка с пандемията от COVID -19 и високата степен на несигурност относно развитието и продължителността на кризата създаде непосредствени рискове за ефективното функциониране на образователната система и за резултатите от ученето в краткосрочен и средносрочен план. Това създаде необходимост от търсене на подходящи решения за осигуряване на адаптивност, съгласуваност и ефективност на образователния процес с оглед намаляване на неравенствата, гарантиране на равни възможности за качествено образование, осигуряване на устойчивост на придобиваните знания и умения, и намаляване на риска от отпадане от училище.

Усилията на МОН, РУО и училищните общности в периода 2020-2022 година бяха съсредоточени върху следните фактори, които имат важна роля и потенциал за постигане на ефективност на практиките на ниво училище:

- техническото и технологично обезпечаване на преподаването и ученето в електронна среда - осигуряване на техника, достъп до електронни платформи и на адекватни образователни ресурси за ученици и учители;
- осигуряването на подходяща виртуална среда за осъществяване на синхронно и/или несинхронно обучение от разстояние в електронна среда;
- политиката за обучение и професионално развитие на учителите;
- организацията на учебния процес в условията на обучение от разстояние и осигуряването на възможност за учене;
- осигуряването на участие на учениците в образователния процес от разстояние в електронна среда.

Ролята на РУО – София-област по време на пандемията в периода 2020-2022 година беше да информира своевременно, да подкрепя и контролира организирането на образователния процес в училищата от Софийска област в условията на кризи, съгласно нормативните изисквания на Министерство на здравеопазването, РЗИ и Министерство на образованието и науката. Осигуряването на своевременна информация, издаване на заповеди за провеждане на ОРЕС, обезпечаване на тестове от РЗИ за провеждане на тестване на учениците за COVID-19, осъществяване на контрол върху провеждане на образователния процес присъствено и в електронна среда, провеждане на квалификационни дейности за педагогическите специалисти за повишаване на дигиталните им компетентности, съдействие при осигуряване на технически устройства за ученици и учители, бяха сред приоритетите на екипа на РУО – София-област.

От началото на пандемията от COVID-19 беше осигурен широк достъп на учителите до обучения, свързани с повишаване на дигиталните им компетентности и компетентностите им за организиране и провеждане на учебен процес в електронна среда, с което са създадени предпоставки за повишаване на ефективността на преподаването в условията на ОРЕС.

Значително се засили участието на учители в квалификации, свързани с организирането на структуриран учебен процес при ОРЕС спрямо предходните учебни години. За разглеждания период учителите са получили специализирано обучение, свързано с планиране на учебния процес, създаване на дигитално съдържание, използване на нови методи на преподаване, управление на взаимодействието с учениците и родителите, повишаване на мотивацията на учениците и др. Значителна част от учителите демонстрираха проактивно поведение, насочено към самостоятелно (неформално) повишаване на дигиталните им умения в допълнение към участието във формални квалификации.

Преобладаваше прилагането на синхронна организация на учебния процес, която предполага директно взаимодействие с учениците в онлайн часовете и по-добри възможности за относително гъвкаво адаптиране на учебния процес според техните нужди.

През учебната 2020/2021 година малка част от учителите в малки населени места и училища с ученици от мултикултурни общности, където е затруднен достъпът до технически устройства и интернет са провеждали обучение несинхронно обучение с активното съдействие на медиатори и при тях обучението от разстояние се е изразявало основно в раздаване на материали/работни листове на хартиен носител за самостоятелна работа на учениците. Училищата получиха подкрепа от образователни медиатори и други специалисти, които доказаха колко полезна е дейността им за по-ефективния учебен процес, особено в райони с повече деца и ученици от уязвими групи.

В периода 2020-2022 година е осигурен широк достъп до онлайн платформи за провеждане на обучение от разстояние в електронна среда, като преобладаващата част от тях използват в работата си различни комбинации. Най-масово използваната платформа за преподаване в електронна среда е MS Teams, а следващата широко използвана платформа е Google Classroom. Социалните мрежи са с широко приложение за обслужване на учебния процес от разстояние през учебната 2020-2021 година, а в последствие са използвани предимно за комуникация с родителите. Учителите използват все по-голямо разнообразие от образователни приложения и платформи, предлагащи достъп до готово учебно съдържание, дидактически ресурси за организиране на самостоятелната работа на учениците и упражнения.

Най-сериозните предизвикателства пред учебния процес от разстояние в електронна среда бяха свързани с достъпа на учениците до качествен интернет и електронни устройства, с мотивацията и ангажираността им с ученето, с осигуряването на редовното присъствие на част от учениците в онлайн часовете и с недостатъчните им дигитални умения.

Училищата активно се възползваха от допълнителните трансфери за закупуване на преносими компютри за нуждите на учителите и на учениците в държавните и общинските училища, които бяха одобрени с ПМС №283 от 15.10.2020, за да осигурят устройства на нуждаещите се ученици.

Бяха реализирани дейности по допълнително обезпечаване с технически устройства за провеждане на обучение от разстояние в електронна среда по проект BG05M2OP001-5.001-0001 „Равен достъп до училищно образование в условията на кризи“, който даде възможност за провеждане на по-пълноценно обучение от разстояние в електронна среда за ученици в неравностойно положение, провеждане на обучения на учители, ученици, родители и медиатори за работа в електронна среда и използване на онлайн образователни ресурси.

Въпреки положените усилия от страна на МОН, РУО и ръководствата на училищата са констатирани тревожни оценки за последствията от обучението от разстояние в електронна среда по отношение на мотивацията, ангажираността, интереса към изучавания материал, знанията, академичните резултати и цялостното отношение на учениците към училището.

Анализът на резултатите от проведените изпити от Национално външно оценяване и Държавни зрелостни изпити през учебната 2020-2021 година и през учебната 2021-2022 година показват трайна тенденция към понижаване на постиженията на учениците. Необходимостта от предприемане на мерки по отношение на преодоляване на натрупаните дефицити е водеща цел при планиране и организиране на методическата и контролна дейност на РУО – София-област и основна задача пред педагогическите общности в училищата и техните ръководства за учебната 2022-2023 година.

Основен приоритет на Областната стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Софийска област (2023-2025 година):

недопускане отпадането на деца и ученици от образователната система до навършването им на 16-годишна възраст.

В Софийска област за периода 2020-2022 година броят на отпадналите от системата на образование ученици е 1817, основно поради социални и семейни причини и заминаване в чужбина.

Регионално управление на образованието подпомага процеса и упражнява контрол по отношение обхващане и задържане на децата и учениците в образователната система.

През 2019-2020 година стартираха четири големи проекта по ОП НОИР:

- BG 05M2OP0-001-2.011-0001 „Подкрепа за успех“ – участват 78 училища

Проектът е за подкрепа на всички деца, които имат затруднения с усвояване на учебното съдържание по различни предмети. Основната цел е да се подпомогне равния достъп до качествено образование и по-пълното обхващане на учениците в училищното образование чрез дейности за преодоляване на затруднения в обучението и пропуски при усвояването на учебното съдържание, както и за развитие на потенциала и възможностите им за успешно завършване на средно образование и за бъдеща социална, професионална и личностна реализация.

- BG05M2OP001-3.018-0001 „Подкрепа за приобщаващо образование“

Проектът е насочен към осигуряване на по-високо качество и по-добър достъп до образование на деца и ученици със специални образователни потребности, с хронични заболявания, в риск и с изявени дарби в системата на предучилищното и училищното

образование чрез предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие. Продължителността му е 36 месеца, считано от датата на сключване на договора - 27.11.2020 г. Класирани са 14 училища и 6 детски градини.

- BG05M2OP001-3.005-0004 „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“ – включени са 3 училища и 31 детски градини

Проектът цели разширяване на достъпа до предучилищно образование на децата от уязвими групи и живеещи в бедност.

Предвиждат се набор от мерки - предоставяне на допълнително обучение по български език за децата с различен майчин език като ефективно средство за социално приобщаване в групата на връстниците, изплащане на такси за посещаване на целодневна детска градина като преодоляване на икономически бариери за включване и премахване на една от най-значимите причини за неучастие в предучилищно образование, мотивация на родителите за активно сътрудничество между семейството и детската градина.

- BG05M2OP001-2.012-0001 „Образование за утрешния ден“ – участват 97 училища

С проекта се цели отварянето на образованието и образователните институции към дигиталните технологии чрез внедряването на нови решения за по-добро персонализирано обучение, което да позволи на учителите да предприемат мерки с по-точни и ефективни подходи към всеки отделен учащ се, и повишаване на мотивацията чрез насърчаване на самостоятелното обучение и самооценка, включително извън класната стая.

ИЗВОДИ и ПРЕПОРЪКИ от анализа на осигурената обща и допълнителна подкрепа на личностното развитие на децата и учениците от Софийска област основно:

- 1. В Софийска област съществуват условия за осъществяване на подкрепата за личностно развитие на децата и учениците от институциите в ЗПУО, съвместно с държавните и местните органи и структури, и доставчиците на социални услуги;**
- 2. Създадени са условия за сътрудничество и отношения на загриженост между всички участници в процеса на образование;**
- 3. В областта се обучават и възпитават деца и ученици с комплексни нужди. Идентифицирани са деца и ученици с изявиени дарби, със СОП и хронични заболявания. Необходимо е да се създаде комплексна система за оценка на потребностите и възможностите на децата и учениците;**
- 4. Необходимо е прилагането на гъвкава система в осигуряването на ресурсни учители, логопеди, рехабилитатори на слуха и говора и др. специалисти за максимално обхващане на всички деца и ученици и осигуряване на мобилност на услугите за оценка и подпомагане на подкрепата;**
- 5. В образователните институции от Софийска област е изградена частична достъпна архитектурна среда, която се нуждае от подобрения, а на други места изграждане на такава;**
- 6. Финансово са осигурени дейностите на приобщаващото образование.**

4. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

Ключовите предизвикателства на **Областната стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Софийска област (2023-2025 година)** са свързани с успешното прилагане на Закона за предучилищното и училищно образование и Наредбата за приобщаващото образование и надграждане на постигнатото до момента:

4.1. Осигуряване качествена обща и допълнителна подкрепа, както и необходимите специалисти от образователните институции в зависимост от броя на децата и учениците, които имат съответните личностни потребности;

4.2. Подобряване на архитектурната и достъпна среда за всички деца и ученици в образователните институции в Софийска област;

4.3. Усъвършенстване на обучението в електронна среда, чрез електронни образователни платформи в случай на възникване на нови извънредни ситуации;

4.4. Намаляване на дела на отпадналите деца и ученици от образователната система. Намаляване на процента на отсъстващите деца и ученици от уязвими групи, включително роми.

5. СТРАТЕГИЧЕСКИ И ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ

5.1. СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ:

Осигуряване на ресурси за устойчиво прилагане в образователните институции на общата и допълнителна подкрепа за личностно развитие.

5.2. ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ:

5.2.1. Оперативна цел 1: Осигуряване на **процес и среда на учене**, които премахват пречките пред ученето и създават възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността;

5.2.2. Оперативна цел 2: Осигуряване на **качество на човешките ресурси** за ефективно посрещане на разнообразието от потребности на всички деца и ученици;

5.2.3 Оперативна цел 3: Подобряване на **материалните условия и достъпност на средата** за обучение на деца и ученици със специални образователни потребности в институциите в системата на предучилищното и училищно образование;

5.2.4. Оперативна цел 4: Подобряване на **взаимодействието** между участниците в образователния процес (деца и ученици, педагогически специалисти и родители) и между институциите, за осигуряване на най-добрия интерес на детето и ученика;

5.2.5. Оперативна цел 5: Подобряване на обществената информираност и чувствителност, относно целите и принципите на приобщаващото образование.

6. ОСНОВНИ МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

Мерките са групирани според петте оперативни цели и представят насочващи примерни направления и дейности за общините, образователните институции и другите държавни институции, които ще планират и изпълняват конкретни дейности, според своите компетентности.

Мерките не са изчерпателен списък и могат да бъдат допълвани в общинските планове, съобразно конкретните общински особености и потребности, и в Областната стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Софийска област за 2023-2025 година.

По оперативна цел 1: Осигуряване на процес и среда на учене, които премахват пречките пред ученето и създават възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността

Мярка 1 – Осигуряване на качествено и задълбочено оценяване на **индивидуалните потребности** на децата и учениците за разграничаване на нуждата от обща и от допълнителна подкрепа, навременно идентифициране на обучителни затруднения и ефективни действия за компенсирането им

Примерни дейности:

- Изпълнение на нормативно определените практики в училищата и детските градини за екипна работа на учителите, съгласно *Наредбата за приобщаващото образование* за разпознаване на обучителни трудности у децата и учениците;
- Извършване на оценка на риска от обучителни затруднения на децата на 5 и 6 годишна възраст в рамките на установяването на готовността на детето за училище, като се отчита физическото, познавателното, езиковото, социалното и емоционалното му развитие (*чл. 10 от Наредбата за приобщаващо образование*);
- Ранно оценяване от педагогическите специалисти в детската градина на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата от 3 години до 3 години и 6 месеца – извършва се съгласно глава втора, раздел I на *Наредбата за приобщаващото образование* (чл. 8 до чл. 11) - ранно оценяване (скрининг) на развитието на детето и на риска от обучителни трудности, определяне на необходимостта от допълнителни модули по български език за децата, които не владеят български език и идентифициране на нуждата от оценка на потребностите за допълнителна подкрепа;
- Прилагане в образователните институции на **формите за общата подкрепа** за личностно развитие;
- Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти, допълнително обучение по учебни предмети, допълнително консултиране по учебни предмети, кариерно ориентиране на учениците, занимания по интереси, библиотечно-информационно обслужване, грижа за здравето, осигуряване на общезитие,

поощряване с морални и, материални награди, дейности за преодоляване на насилието и преодоляване на проблемното поведение, дейности за преодоляване на обучителните затруднения, логопедична работа.

Мярка 2 – Организиране в образователните институции на **допълнителна подкрепа** за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности в съответствие със ЗПУО и Наредба за приобщаващото образование

Нормативно основание: *Допълнителна подкрепа за личностно развитие се предоставя на деца и ученици със специални образователни потребности, в риск, с изяви дарби и с хронични заболявания – чл. 187, ал. 2 от ЗПУО.*

Примерни дейности:

- Създаване в училищата и детските градини на екипи за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) за всяко конкретно дете и ученик, за което ще се извършва оценка на индивидуалните потребности и ще се предоставя допълнителна подкрепа (чл. 188 и 189 от ЗПУО, чл. 128 от Наредба за приобщаващото образование);
- Взаимодействие между ЕПЛР в детските градини и училищата с регионалния екип за подкрепа за личностно развитие (РЕПЛР) в РЦПППО в нормативно определените случаи (чл. 190, ал. 3 от ЗПУО);
- Разработване в училищата на индивидуални учебни планове и индивидуални учебни програми за учениците със СОП, за които това е определено в плана за подкрепа и изготвяне на седмично разписание, съобразено с психо-физическите особености и индивидуалните потребности на ученика. Методическо подпомагане и контрол от РУО – София-област за изпълнение на индивидуалните учебни планове;
- Осигуряване от институциите на необходимите рехабилитации на децата и учениците със СОП – психо-социална, на слуха и говора, зрителна, на комуникативните нарушения, кинезитерапия;
- Осигуряване на възможности за учениците със СОП и хронични заболявания за продължаване на образованието след VII клас, вкл. и професионална подготовка;
- Предоставяне на деца на услугата „Личен асистент“ съобразно нормативните възможности;
- Дейности за децата със СОП на общинските социални услуги в общността.

Мярка 3 – Дейности в образователните институции и между всички компетентни институции за предотвратяване и адекватна и ефективна реакция при **тежки нарушения на дисциплината и прояви на агресия и тормоз** от и спрямо деца и ученици

Нормативно основание: Институциите в системата на предучилищното и училищното образование – детските градини, училищата и центрове за подкрепа за личностно развитие, са длъжни да осъществяват дейности по превенция на тормоза и насилието, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и координираните усилия на всички участници в образователния процес – чл. 44 от Наредба

за приобщаващото образование. Дейностите са в рамките на Механизъм за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищно образование и Алгоритъм за прилагане на Механизма за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование утвърждаван и актуализиран със заповед на министъра на образованието и науката.

Примерни дейности:

- Училищата и детските градини разработват, според своята специфика, дейности по превенция и интервенция въз основа на **Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище** и на алгоритъма за неговото прилагане, утвърден от министъра на образованието и науката;
- Дейности за развитие на компетентностите на всички членове на институционалната общност, включително за запознаване с различните форми на насилие и с техники за преодоляването им;
- По-пълно и ефективно използване в образователните институции на нормативните възможности за противодействие на агресията и въздействие върху вътрешната мотивация на децата и учениците - посредник при решаване на конфликти в училище, практиката на наставничеството (индивидуална подкрепа за ученика от личност, която уважава), ученици-наставници, обучения на връстници от връстници и други;
- Повишаване на информираността на родителите относно изискванията на **Наредбата за приобщаващото образование** за отсъствията на учениците от учебни занятия и ролята на родителите в процедурите по налагане на санкции чрез информиране от училищата и от РУО – София-област;
- Подобряване на институционалния капацитет на образователните и на административните институции за проверки по жалби и сигнали, свързани с агресия и посегателство на и между деца и ученици;
- Дейности по общини на Местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни;
- Общински кампании и дейности за промотиране на толерантност и позитивно оползотворяване на свободното време на младите хора;
- Изготвяне съвместно с учениците на правила за поведението им в паралелката или групата;
- Поведенчески интервенции за деца с хиперактивно поведение. Системи за поведенческо управление.

Мярка 4 – Осигуряване на възможности за разнообразна **личностна изява** на всички деца и ученици като средство за утвърждаване на позитивна самооценка и мотивиране. Дейности на образователните институции и общините за подкрепа на **дарбите и талантите на децата и учениците**

Примерни дейности:

- Дейности по обща подкрепа за личностно развитие във всички училища, детски градини и ЦПЛР на територията на Софийска област;
- Осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца и ученици с изяви дарби, съобразно *чл. 126 от Наредба за приобщаващото образование* – 1. осигуряване на възможности за работа с дете или ученик с изяви дарби по конкретен случай и за допълнителна индивидуална работа за развитие и надграждане на изявените дарби; 2. осигуряване на възможности за ползване на подходяща физическа среда, обзавеждане, оборудване, материали и консумативи; 3. осигуряване на квалифицирани специалисти за допълнителна подкрепа в съответната област – науки, технологии, изкуства, спорт; 4. осигуряване на възможности за участие в различни национални и международни изяви – състезания, конкурси, олимпиади, фестивали, концерти, спектакли, изложби и други; 5. осигуряване на възможности за включване в програми и проекти;
- Подкрепа за таланти деца чрез Програма на мерките за закрила на деца с изяви дарби (по общини);
- Организиране на училищно и общинско ниво на спортни празници, вкл. и съвместно с деца и ученици със СОП;
- Поддържане на практиката за удостояване на учениците с морални и материални награди на училищно и общинско ниво при: 1. постигнати изключителни успехи в учебната дейност и за върхови постижения и класиране на призови места при реализирането на изследователски проекти в конкретни предметни области, на творчески проекти или на проекти, свързани с иновации в образованието; 2. класиране на призови места и получаване на отличия за значими постижения в национални и международни състезания, олимпиади, конкурси, фестивали и други форуми за изява на способностите в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта; 3. прояви на гражданска доблест и участие в доброволчески или благотворителни инициативи или при участие в дейности и значими прояви за приобщаване на децата и учениците към непреходните национално значими идеали и ценности, както и за утвърждаване на европейските ценности и сближаването на европейските народи (*чл. 54 и 55 от Наредба за приобщаващото образование*);
- Реализиране на дейности, включени в програми за занимания по интереси в училищата и по общини, съгласно *чл. 21д и чл. 21е от Наредбата за приобщаващото образование* – занятия, публични дейности, участие на родителите, междуучилищни дейности, общински дейности;
- Финансова подкрепа от общините на инициативи и проекти на неформални ученически и младежки групи и организации;
- Осигуряване на условия за участие на учениците в олимпиадите и състезанията на МОН и дейности от националния календар. Обобщаване на информация за участието на учениците;

- Осигуряване на условия за изява на учениците в разнообразни направления и във всички възрасти чрез устойчивото поддържане на система от регионални състезания, конкурси и други инициативи, организирани от РУО – София-област.

Мярка 5 – Дейностите по кариерно ориентиране и консултиране като част от общата подкрепа за личностно развитие

Примерни дейности:

- Дейности на кариерните консултанти в ЦПЛР-КОК-София - Център за кариерно ориентиране;
- Занимания по интереси в училищата свързани с опознаването на професиите;
- Представяне на учениците и родителите на утвърдения държавен план – прием в VIII клас;
- Дейности на приемащите след VIII клас училища за представяне на своите профили и специалности от професии. Областна Панорама на средното образование.

Мярка 6 – Предотвратяване на напускането на училище и ефективно включване на отпаднали ученици обратно в образователната система – дейности в рамките на ПМС № 100 от 8 юни 2018 г. за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст

Примерни дейности:

- Организиране и координиране от РУО – София-област на дейностите на екипите за обхват, участие на експерти, взаимодействие с институциите, координиране на дейностите, организиране на работни срещи на екипите, работа в електронната платформа, предоставяне на информация на институциите и на екипите съгласно правилата на Механизма, обобщаване на графици, кореспонденция;
- Изпращане от директорите на индивидуални доклади за всеки отпаднал от училище ученик до РУО, кмета на общината и дирекция „Социално подпомагане“ (на основание чл. 173, ал. 3 на Закона за предучилищното и училищно образование, чл. 6а, т. 8, чл. 7, ал. 1, чл. 20 на Закона за закрила на детето, чл. 6, чл. 7, ал. 1 и 2 на Координационен механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция и Приложение 2, раздел II на „Права и задължения на органите за закрила на детето на централно и местно ниво по Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция” и дефинирането в Приложение 2, раздел III на отпадналите ученици като деца в риск);
- Събиране и анализ на информация за движение и напускане на учениците (по общини и от РУО) – по данни от Информационната система за реализация на механизма и при необходимост от общините и училищата;

- Организиране от училищата на допълнителни обучения на ученици от начален етап по чл. 124, ал. 2 на ЗПУО и за ученици с обучителни затруднения от V до VII клас;
- Подобряване на ефективността на целодневна организация на учебния ден като средство за предотвратяване на напускането на училище;
- Контрол на РУО - София-област по присъствие на учениците в учебните занятия, отразяване на отсъствията в училищната документация и организация на формите на обучение;
- Дейност на експертната комисия по чл. 112, ал. 8 на ЗПУО, която разрешава и контролира всеки учебен срок организацията и обучението на ученици в самостоятелна форма на обучение по чл. 112, ал. 1, т. 2 на ЗПУО;
- Дейност на експертната комисия в РУО за признаване на завършени етапи на училищно обучение или степени на образование и професионална квалификация по документи, издадени от училища на чужди държави;
- Участие на образователни институции от областта във форуми и дейности на МОН и на неправителствени организации в сферата на етническата интеграция;
- Участие на образователните институции от областта в Национална програма „Заедно за всяко дете“, модул „Екипи за обхват“.

По оперативна цел 2: – Осигуряване на **качество на човешките ресурси** за ефективно посрещане на разнообразието от потребности на всички деца и ученици

Мярка 1 – Осигуряване на специалисти в училищата и детските градини и в общинските институции за предоставянето на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие

Примерни дейности:

- Увеличаване на броя на училища и детски градини, в които с децата и учениците работят педагогически съветници и психолози;
- Сформиране на екипите по подкрепа за личностно развитие в училищата и детските градини с участието на всички нормативно определени специалисти;
- Осигуряване от институциите на необходимия брой логопеди и рехабилитатори на слуха и говора в изпълнение на чл. 108, т.2 и чл. 110 от Наредба за приобщаващото образование;
- Взаимодействие между образователните институции за съвместно ангажиране на специалисти и по – пълно използване на специалисти от общинските социални институции;
- Осигуряване на ресурсни учители за краткосрочна и дългосрочна допълнителна подкрепа на децата и учениците със СОП по начините, определени от нормативната уредба – назначени в училището и в детската градина, от ЦПЛР на общината или от

РЦПППО съобразно чл. 283, ал. 3 до 7 от ЗПУО, чл. 109, 119 и 120 от Наредба за приобщаващото образование;

- Назначаване на помощник на учителя, съгласно чл. 112 от Наредбата за приобщаващото образование;
- Възползване на общините от правото чл. 198, ал. 2 и чл. 282, ал. 7 на ЗПУО за възлагане на юридически лица по чл. 18, ал. 2 и 3 от Закона за социалното подпомагане, получили лиценз за предоставяне на социални услуги за деца по реда на Закона за закрила на детето (съобразно анализите и общинските планове).

Мярка 2 – Повишаване квалификацията на педагогическите специалисти за придобиване и усъвършенстване на компетентностите за идентифициране на потребностите и предоставяне на обща и допълнителна подкрепа

Примерни дейности:

- Проучване на желанието за теми и проблеми за включването им в графика на квалификационни обучения на учители, работещи в подкрепа личностното развитие на децата и учениците;
- Провеждане на обучения на вътрешноинституционално, на общинско и на областно ниво (от РУО и РЦПППО) за учители, педагогически съветници и други специалисти, работещи с деца и ученици, по теми, свързани с приобщаващото образование;
- Обучение на екипи за подкрепа за личностно развитие за възможността да извършват функционална оценка на децата и учениците и нуждата от подкрепа;
- Осигуряване на въвеждащо и продължаващо обучение от РЦПППО на лица, назначени на длъжността „помощник на учителя“ за групи и класове с повече от три деца или ученици със СОП.

Мярка 3 – Методическа подкрепа на екипите за подкрепа за личностно развитие в училищата и детските градини, съобразно компетентностите на отделните институции (образователни, общински, регионални)

Примерни дейности:

- Провеждане на работни съвещания с директори и педагогически специалисти за оказване на методическа подкрепа по въпросите на приобщаващото образование;
- Разпространение на информация, материали и образци за организиране на приобщаващото образование;
- Организиране на форми за представяне на добри практики на училищно, общинско и областно ниво;
- Методическа подкрепа от РЦПППО, при заявка и конкретна нужда/проблем, на ЕПЛР в детските градини и училищата за подпомагане изграждането на мотивираща личностното развитие среда в тях;

- Индивидуално консултиране по конкретни казуси.

По оперативна цел 3: Подобряване на материалните условия и достъпност на средата за обучение на деца и ученици със специални образователни потребности в институциите в системата на предучилищното и училищно образование

Мярка 1 – Подобряване на достъпността на архитектурната среда в образователните институции като част от осигуряването на подкрепяща среда

Нормативно основание: чл. 104 от Наредба за приобщаващото образование:

ал. 1) Достъпна архитектурна среда се осигурява най-малко чрез: 1. входни и комуникационни пространства; 2. помещения и пространства за общо ползване; 3. санитарно-хигиенни и спомагателни помещения;

ал. 2) Достъпната архитектурна среда в институциите в системата на предучилищното и училищното образование се осигурява чрез съобразяване на елементите на сградите и съоръженията със специфичните изисквания за различните видове увреждания – придвижване на дълги разстояния, по наклонени повърхности, с технически помощни средства, с водач, качване и слизане по стълби, натискане на бутони и хващане, обсег на достъпност, височина на погледа, както и със средствата за сигнализация и информация;

ал. 3) Общодостъпните помещения в сградите се свързват чрез достъпен маршрут.

Примерни дейности:

- Продължаване изграждането на съоръжения за достъпност на входовете на училищата и детските градини (рамки, асансьори и други);
- Продължаване изграждането и адаптиране на детски площадки и съоръжения за игра в училищата и детските градини за деца с увреждания;
- Продължаване изграждането на адаптирани санитарни възли в детските градини, училищата и центрове за подкрепа за личностно развитие за децата със специални образователни потребности.

Мярка 2 – Подобряване на специализираната подкрепяща среда в образователните институции, съобразно нормативните изисквания (чл. 104, ал. 4 от Наредба за приобщаващото образование)

Примерни дейности:

- Разширяване на оборудваните кабинети за ресурсно подпомагане в училищата и детските градини, в които има деца със СОП и обогатяване на дидактичните материали;
- Осигуряване на достъп за обслужване на деца и ученици с увреждания в останалите помещения (библиотеки, административни кабинети и други);

- Организиране при необходимост на работни и игрови кътове за индивидуална работа или за работа на пода, както и кътове за почивка в класната стая или в стаята на групата, където заниманията и почивките се осигуряват с подкрепата на ресурсен учител или на помощник на учителя в помощ на децата и учениците със сензорно-интегративна дисфункция, комуникативни нарушения, разстройство от аутистичния спектър или други състояния, изискващи такава организация на пространството в класната стая в училището или в стаята на групата в детската градина;
- Осигуряване на високо-технологична техника за работа с невербални деца и ученици и деца с множество увреждания;
- Осигуряване достъп на деца със сензорно – интегративна дисфункция, от аутистичния спектър, с емоционални проблеми до специализирани зали за терапия;
- Осигуряване на ниско и високо технологични средства и технологии при работа с деца и ученици със специални образователни потребности (СОП).

Мярка 3 – Организиране на необходимите разумни улеснения за участие на учениците със СОП в национални външни оценявания и държавни зрелостни изпити (*чл. 109 от Наредба за приобщаващото образование*)

Примерни дейности:

- Разяснение на родителите на улесненията, които ученици със СОП могат да ползват по време на национални външни оценявания и държавни зрелостни изпити;
- Организиране на национални външни оценявания и държавни зрелостни изпити за ученици със СОП в отделни зали, с удължено време и консултанти.

По оперативна цел 4: Подобряване на **взаимодействието** между участниците в образователния процес (деца и ученици, педагогически специалисти и родители) и между институциите за осигуряване на най-добрия интерес на детето и ученика

Мярка 1 – Поддържане на работещи практики за изпълнение на нормативните изисквания за уведомяване на отделите за закрила на детето от страна на училищата и детските градини

Примерни дейности:

- При отказ от страна на родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, да изрази съгласие за дейностите по *чл. 45, т. 2, 5 и 7* (използването на посредник, включване в група за социални умения, наставничество), да окаже съдействие или да подпомогне реализирането на дейностите по *чл. 45*, директорът на институцията писмено уведомява отдела за закрила на детето по местоживеенето на детето или ученика (*Наредба за приобщаващото образование, чл. 53, ал. 3*);
- Директорът на училището задължително писмено уведомява родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, за откриването на процедура по налагане на санкция, а в случаите на налагане на санкция „предупреждение за

преместване в друго училище“, „преместване в друго училище“ или „преместване от дневна форма в самостоятелна форма на обучение“ и съответните териториални структури за закрила на детето (*Наредба за приобщаващото образование, чл. 64, ал. 1*);

- Когато педагогическият съвет е идентифицирал за ученика риск от отпадане от училище, преди налагане на санкцията „предупреждение за преместване в друго училище“, „преместване в друго училище“ или „преместване от дневна форма в самостоятелна форма на обучение“ или на мярката *по чл. 49, ал. 3*, директорът уведомява отдел „Закрила на детето“ в дирекция „Социално подпомагане“ по местоживеенето на ученика, за присъствие на негов представител на изслушването с оглед защита на правата и интересите на ученика (*Наредба за приобщаващото образование, чл. 60, ал. 1*);
- В случаите на несъгласие на родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, с предложената допълнителна подкрепа за личностно развитие на детето или ученика, независимо че въз основа на оценката на индивидуалните потребности по ал. 1 е установена такава необходимост, и за предотвратяване на риска от отпадане от училище, директорът на детската градина или училището писмено уведомява съответния отдел за закрила на детето с цел осигуряване на най-добрия интерес на детето или ученика (*Наредба за приобщаващото образование, чл. 79, ал. 2*);
- Училищата информират родителите за случаите, в които са задължени да информират дирекция „Социално подпомагане“;
- Разпространение в помощ на училищата на модели на уведомителни писма.

Мярка 2 – Регулярна и ефективна работа на образователните институции с родителите на деца и ученици с обучителни трудности, специални образователни потребности и с изявени дарби

Примерни дейности:

- Организиране на срещи с родителите в детските градини и училищата на територията на областта. Целта на срещите е родителите на деца без специални образователни потребности да разберат, че децата с увреждания не представляват опасност за останалите деца и ученици, че всички деца могат да учат и че няма „необучаеми“ деца;
- Дейности за осигуряване на достъп до информация за правата и задълженията на децата и учениците, за предлаганите дейности и програми за обучение в институциите в системата на предучилищното и училищното образование и представянето им в достъпен формат като част от условията за равен достъп до образование (*чл. 105 и 106, т. 2 от Наредба за приобщаващото образование*);
- Привличане и използване ресурса на родителите за обогатяване на възможностите на образователните институции за въздействие, социализация и развитие на децата и учениците с необходимост от обща и допълнителна подкрепа;

- Информирание на родителите за възможностите за продължаване на образованието или за придобиване на професионална квалификация на учениците със СОП след VII и X клас и съвместен избор на най-благоприятна възможност за образование;
- Повишаване информираността на родителите относно затрудненията в образователния процес на техните деца и възможностите за преодоляването им;
- Работа (на училището, общината, социалните служби) с родителите и настойниците, които възпрепятстват децата редовно да посещават училище;
- Осигуряване на информация за родителите за процеса на приобщаващото образование на институционалните сайтове на училищата, общините, РУО;
- Консултиране на родителите на деца с изявени дарби и насочване към специалисти за развитие на детето. Поддържане в институционалните сайтове на информация за институции, специалисти, форми (конкурси, пленери, олимпиади, школи, клубове), насочващи към развитие на дарби и таланти;
- Популяризиране на дарители, кампании и юридически лица, подкрепящи даровити и талантливи деца;
- Подобряване на информираността на семействата относно организацията и необходимите документи за образованието на децата при завръщане от чужбина.

Мярка 3 – Подобряване на координацията и сътрудничеството между институции по отношение на **работата с децата в риск** (вкл. и риск от отпадане от училище) и деца, жертви на насилие

Примерни дейности:

- Прилагане на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция;
- Прилагане в училищата и детските градини на Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище.

По оперативна цел 5: Подобряване на **обществената информираност** и чувствителност относно целите и принципите на приобщаващото образование

Мярка 1 – Дейности, насочени към местната общественост, за преодоляване на непознаването и предразсъдъците, за повишаване на информираността и чувствителността към децата и учениците със специални образователни потребности

Примерни дейности:

- Общински и училищни кампании за толерантност и приобщаване;

- Общински и училищни форуми и празници насочени към преодоляване на предразсъдъците и повишаване на чувствителността децата и учениците със специални образователни потребности;
- Развитие на проекти насочени към повишаване на обществената информираност и чувствителност относно целите и принципите на приобщаващото образование;
- Благотворителни кампании;
- Публични изяви на заниманията по интереси насочени към позитивна изява на етническата идентичност и за етническа толерантност.

Мярка 2 – Сътрудничество с граждански организации в различни аспекти като квалификация на педагогическите специалисти, осигуряване на специалисти, проучвания, кампания, партньорски проекти

Примерни дейности:

- Осигуряване на възможност неправителствени организации предоставящи услуги и дейности за хора с увреждания да представят своята дейност;
- Използване на капацитета на неправителствения сектор за квалификация на педагогическите специалисти;
- Партньорски проекти.

7. ИНДИКАТОРИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ НА СТРАТЕГИЯТА

Постигането на оперативните цели на Областната стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Софийска област (2023-2025 година) ще се следи чрез няколко основни индикатора:

- 7.1. Брой деца и ученици, получили подкрепа – по видове подкрепа;
- 7.2. Брой реинтегрирани деца и ученици – според профила на отпадналите от образователната система;
- 7.3. Брой специалисти, ангажирани в процесите по осигуряване на подкрепа;
- 7.4. Брой новосъздадени и/или преобразувани институции, предоставящи подкрепа за личностно развитие на децата и учениците;
- 7.5. Брой детски градини и училища, които самостоятелно организират и обезпечават ресурсното подпомагане на децата и учениците, брой деца/ученици със СОП в тях и процент спрямо общия брой деца и ученици със СОП;
- 7.6. Брой институции с подобрена подкрепяща образователна среда;
- 7.7. Брой реализирани проекти и програми, пряко насочени към осигуряване на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците;
- 7.8. Резултати в ИСРМ за работата на екипите за обхват, съгласно ПМС №100/08.06.2020 г.;
- 7.9. Резултати от работа в електронна среда (дистанционно) – при необходимост.

8. КООРДИНИРАНЕ И ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА

Областната стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Софийска област (2023-2025) се изпълнява на областно ниво от институциите, работещи на областно и на общинско ниво.

Общините отговарят за цялостното изпълнение на общинската стратегия и годишните планове за изпълнението ѝ на собствената си територия, и приноса към изпълнението на областната стратегия. Целите се постигат с общите усилия на всички заинтересовани от процеса страни, в съответствие с компетенциите им и планираните цели и дейности.

След приемането на областната стратегия, в изпълнение на чл. 197, ал. 1 и 2 от ЗПУО, всяка община разработва общинска стратегия за личностно развитие на децата и учениците за период от 2 години, която се приема от Общинския съвет.

За изпълнение на общинската стратегия, ежегодно **до 30 април**, Общинският съвет, по предложение на кмета и след съгласуване с Регионалното управление на образованието, приема годишен план за изпълнение на дейностите за подкрепа на личностно развитие.

Изпълнението на годишните общински планове се координира и отчита на общинско ниво по ред, определен от кметовете на общините и в сроковете, посочени в чл. 197, ал. 3 от ЗПУО.

Събирането на информация за изпълнените дейности и постигнатите индикатори по изпълнение на целите на областната стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Софийска област започва три месеца преди да изтече срокът на стратегията.

В същия период започва и организацията за изготвянето на нова областна стратегия за следващия период.

9 . ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

Областната стратегия за подкрепа на личностно развитие на децата и учениците в Софийска област (2023-2025 година) се публикува на официалната интернет страница на Областна администрация на Софийска област.